

“В БАН се извършва научна дейност в съответствие с общочовешките ценности, националните традиции и интереси. Тя участва в развитието на световната наука и съдейства за умножаване на духовните и материалните ценности на нацията.”

Чл. 2 от Устава на БАН

Съдържанието на понятието „АКАДЕМИЯ“ се е променило твърде много от времето, когато Платон събира своите последователи около светилището на богинята на мъдростта в гората на Академ до Атина. Винаги обаче в основата му е оставала идеята за знанието, за неговото натрупване, предаването му от поколение на поколение и за хората, които се занимават с това. Академиите са възниквали в отговор на обществена необходимост, а в критични моменти са били призвани да консолидират най-продуктивните сили на една нация за постигането на набеязаната от обществото цел. Първите академии от XVII в. въздигат идеите на италианския ренесансов хуманизъм и погледа на Европа към свободното познание. По-късно просветени владетели създават академии, за да осигурят най-вече просперитета на своите монархии. Така през XVIII-то и XIX-то столетие се появяват учени общества, които стават основни елементи на нови държави, борещи се за независимост от големите европейски империи. Стремжът за национално самоутвърждаване води до основаването на Американската академия на науките, на Словашката, на Румънската и Унгарската академия, както и на Българската академия на науките.

Тази най-стара институция в България, изпреварила с почти десетилетие възкресяването на нейната държавност, започва своето съществуване с образуването на Българското книжовно дружество и има за цел да създаде потенциал, който да равни българите с развитите и свободни европейци. Радетели за това са младите образовани българи, чиито имена са свързани с Освобождението и със строителството на съвременната българска държава: Васил Левски, дал скромната си лепта за началото на това народополезно дело, Ботев, Каравелов, Априлов; първият председател на Дружеството Марин Дринов, първите български министър-председатели Тодор Бурмов и митрополит Климент Търновски. Това са личностите, заложили първообраза на съвременната българска наука и култура в основите на Българското книжовно дружество. То става храм на българското просвещение и динамична структура, неотделима част от българското общество. Първите научни планове, обгтрени с дръзновени идеали, със стремж за напредък и самоутвърждаване, са в съзвучие с епохата на формиране на българската национална идентичност. Тази актуалност спрямо обществените потребности остава главна характеристика на Академията през всичките четиринадесет десетилетия на нейното съществуване.

Постиженията на Българската академия на науките са национално богатство и ние сме отговорни за опазването и умножаването му – в името на България, в името на нейното бъдеще като благоденстваща европейска страна.

Нека е честит празникът ни и за много години!

Из Слово то на **акад. Никола Съботинов**, Председател на БАН пред Тържествения концерт по случай 140-годишнината на БАН, 12 октомври 2009, Народен театър “Иван Вазов”